Minister voor Immigratie en Asiel
De heer drs. G.B.M. Leers
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum *4 oktober 2011*
betreft *Herzien voorstel Opvangrichtlijn COM(2011)320*
Kenmerk *148766.02u*

Geachte heer Leers,

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel/JBZ-raad heeft in haar vergaderingen van 27 september en 4 oktober 2011 gesproken over het herziene voorstel voor een Richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2003/9/EG tot vaststelling van minimumnormen voor de opvang van asielzoekers in de lidstaten.[1] Daarbij is tevens gesproken over het standpunt van de Nederlandse regering, zoals geformuleerd in het BNC-fiche.[2] De leden van de fracties van de **PvdA** en **GroenLinks** hebben naar aanleiding van het voorstel en het Nederlandse standpunt de navolgende vragen aan de regering.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de **PvdA**-fractie hebben kennis genomen van het voorstel voor richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van normen voor de opvang van asielzoekers (herschikking) en van de reactie van de Nederlandse regering op dit wijzigingsvoorstel in het BNC-fiche.
Met dit voorstel wordt beoogd heldere normen voor de opvang op te stellen en tevens moet de richtlijn voldoende flexibiliteit bieden voor nationale implementatie. De leden van de PvdA-fractie zijn bezorgd over de flexibiliteit die nu in het voorstel is opgenomen en vernemen graag van de regering hoe zij voornemens is te bevorderen dat er voor alle lidstaten sprake zal zijn van een menswaardig en solidair systeem. Meer in het bijzonder maken de leden van de fractie van de PvdA zich zorgen over het feit dat het beginsel van gelijke behandeling tussen asielzoekers en onderdanen van een lidstaat is losgelaten met als gevolg dat asielzoekers in voorkomende omstandigheden anders behandeld kunnen worden als het gaat om gezondheidszorg, sociale voorzieningen, onderwijs en basis levensstandaard. Graag vernemen deze leden welke maatregelen de regering neemt om het beginsel van gelijke behandeling in Nederland te garanderen. Is de regering bereid om in de verdere onderhandelingen zich krachtig in te zetten voor dit beginsel en in die zin de

[1] COM(2011)320; zie ook dossier **E110028** op www.europapoort.nl.
[2] Kamerstukken II 2010/11, 22 112, nr. 1212.

harmonisatie van het opvangstelsel op een menswaardig niveau een hogere prioriteit te geven dan de wens van nationale flexibiliteit?

Meer in het algemeen zouden de leden van de PvdA-fractie van de regering willen vernemen hoe deze wijzigingsvoorstellen zich verhouden tot de voornemens van dit kabinet inzake de opvang van asielzoekers.

In dit voorstel wordt gesproken over opvang, detentie en bewaring. Begrijpen deze leden het goed dat de begrippen 'detentie' en 'bewaring' synoniem zijn? Waarom worden dan verschillende begrippen gebruikt?

In dit voorstel zijn verschillende maatregelen opgenomen inzake de detentie van asielzoekers. De Europese Commissie is bezorgd over de wijdverbreide detentie van asielzoekers en er zijn in het voorstel strikte regels opgenomen om te verzekeren dat de detentie niet arbitrair is. Een van de voorstellen betreft de 72-uurs termijn. Binnen 72 uur zal er een rechterlijke toets moeten plaatsvinden in geval van een administratief besluit tot detentie. De minister heeft in antwoord op vragen van de Tweede Kamer aangegeven zich te zullen verzetten tegen deze bepaling. De argumenten die de minister geeft zijn vooral organisatorisch en financieel van aard. De minister wil aansluiting zoeken bij artikel 15 van de Terugkeerrichtlijn. De leden van de PvdA-fractie willen een nadere toelichting hebben op de inhoudelijke argumenten en motieven naast genoemde overwegingen van financiële en administratieve aard. Hoe wil de minister er op toezien dat detentiebesluiten naar behoren worden genomen? Naar het oordeel van de leden van de PvdA-fractie is het van het allergrootste belang om streng toe te zien op detentiebeslissingen. Een gerechtelijke toets kan een goed middel zijn om dat te bereiken. De bepaling in artikel 15 Terugkeerrichtlijn is veel vrijblijvender, immers daar moet de asielzoeker om de toets vragen.

Wat betreft de detentieregels bevreemdt het de leden van de PvdA-fractie dat er geen limieten worden gesteld aan de duur van de detentie. Het wordt bovendien mogelijk om tot detentie over te gaan op basis van een administratief besluit en er is geen bepaling opgenomen over de plicht om de asielzoeker te informeren over de duur van de detentie. Wat is het oordeel van de regering hierover en is de regering bereid dit punt in te brengen in de verdere onderhandelingen opdat in de richtlijn meer duidelijkheid komt over de duur van een detentie?

Artikel 10 maakt het mogelijk om asielzoekers in gevangenissen vast te houden en er worden ook andere uitzonderingen mogelijk gemaakt bijvoorbeeld aan een grenspost of transitzone. Kortom, mits gemotiveerd kan een asielzoeker in een gevangenis worden ondergebracht. Kan de regering aangeven wat dit voor Nederland betekent? Hoe vaak en op welke gronden worden op dit moment in Nederland asielzoekers in gevangenissen ondergebracht? Wat wordt door de regering gedaan om dit tot een minimum te beperken? En is de regering bereid deze kwestie in de onderhandelingen in te brengen gericht op een strengere en limitatieve formulering van artikel 10?

In dit wijzigingsvoorstel worden afwijkingen mogelijk bij de opvang van kwetsbare groepen. Artikel 11 laat diverse uitzonderingen toe op de bepalingen over het recht van kinderen om te spelen, privacy voor families, apart onderbrengen van mannelijke en vrouwelijke asielzoekers. De leden van de PvdA-fractie maken zich zorgen over de ruimte die dit artikel biedt om af te wijken van de norm terwijl de afwijkingsgronden niet worden geëxpliciteerd. Wat is het oordeel van de regering op dit punt? En is de regering bereid een meer strikte formulering van dit artikel te bepleiten opdat uitzonderingen op de norm niet worden toegelaten?

De leden van de PvdA-fractie maken zich zorgen over de strekking van artikel 20 van de richtlijn. Begrijpen deze leden het goed dat met dit artikel het mogelijk wordt om het recht op opvang aan een veel grotere groep asielzoekers te weigeren dan nu het geval is? De leden van de PvdA-fractie krijgen graag een toelichting van de minister op dit punt.

Ten slotte hebben de leden van de PvdA-fractie een vraag over de toegang tot de arbeidsmarkt. Deze richtlijn beoogt enerzijds de toegang tot de arbeidsmarkt te versoepelen, anderzijds biedt de richtlijn de mogelijkheid om diezelfde toegang met 12 maanden uit te stellen. Hoe oordeelt de regering over deze regeling? Wat betekent het voor Nederland? En met welke inzet gaat de Nederlandse regering de onderhandelingen over dit punt voeren?

Alles bij elkaar genomen zien de leden van de PvdA-fractie dat de wijzigingen die met dit voorstel zijn aangebracht in de richting gaan van een verlaging van de standaard voor opvang, vergeleken met eerdere voorstellen. In sommige gevallen is de standaard zelfs lager dan de huidige richtlijnen. Dat geldt met name voor de toegang tot zorg, de mogelijkheid om de opvang geheel te staken, de toegang tot de arbeidsmarkt, de ongelimiteerde duur van bewaring en het regiem in gevangenissen. Deelt de regering deze opvatting? Zo ja, is zij bereid zich krachtig in te zetten voor een verbetering van de richtlijn en zo nee, hoe beoordeelt de regering het huidige voorstel en waarom? Hierbij gaat het niet alleen om de betekenis voor Nederland maar vooral voor andere landen waarvan bekend is dat de opvangstandaard op dit moment al bijzonder laag is.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de fractie van **GroenLinks** maken op uit het evaluatieverslag van de Europese Commissie dat Nederland het meest restrictieve beleid voert ten aanzien van de toegang tot de arbeidsmarkt voor asielzoekers, met name door de beperking in tijd (slechts 24 van de 52 weken per jaar). In combinatie met de vereiste tewerkstellingsvergunning kan dit volgens deze leden geen effectieve toegang tot de arbeidsmarkt worden genoemd. Graag willen deze leden weten waarom de regering zo stug vasthoudt aan dit beleid, nu de argumenten die ze hiervoor eerder heeft genoemd geen grond hebben. De angst voor aanzuigende werking is immers niet aan de orde als de toegang tot de arbeidsmarkt via de richtlijn wordt geharmoniseerd, en de angst dat verwijdering wordt belemmerd vanwege de opbouw van rechten is ongegrond vanwege het Koppelingsbeginsel. Waarom verzet de regering zich dan nog tegen het stimuleren van de zelfredzaamheid van asielzoekers? De praktijk en onderzoek tonen steeds weer aan dat zelfredzame personen na de asielproce-

dure zowel beter integreren in Nederland als opnieuw in hun herkomstland, als ze moeten terugkeren. Juist hospitalisering is fnuikend voor hun toekomstperspectief, in welk land dan ook. Is het de regering ook niet wat waard om harmonisatie te bereiken op de toegang tot arbeid voor asielzoekers?

De Nederlandse regering pleit ervoor om de verplichte rechterlijke toets van de detentie binnen 72 uur te vervangen door de plicht om spoedig tot rechterlijke toetsing over te gaan. Acht de regering dit begrip voldoende duidelijk om op dit punt harmonisatie te bereiken? Is ze niet bevreesd dat juist in de lidstaten waar de detentieomstandigheden slecht zijn en asielzoekers alleen al vanwege hun asielverzoek kunnen worden gedetineerd, dit begrip rekkelijk wordt geïnterpreteerd? Hoe zou de regering dit risico willen verkleinen? Waarom keert de regering zich tegen het verbod op het detineren van minderjarigen? Is het voordeel van een dergelijk verbod niet dat het voor alle lidstaten en actoren duidelijk is, en dat er geen schemergebied ontstaat waarin van het uitgangspunt wordt afgeweken? Bestaat ook hier niet het risico dat er bij het toestaan van uitzonderingen geen gelijk speelveld wordt bereikt en dat de uitzonderingsmogelijkheid wordt opgerekt of eventueel misbruikt?

De regering verzet zich ook tegen de plicht om minderjarigen te voorzien van voorbereidende lessen, bijvoorbeeld taallessen, ten behoeve van hun instroom in het reguliere onderwijs. Kan de regering toelichten waarom ze zich daartegen verzet? Is een dergelijke voorbereiding niet voor alle partijen gunstig: de minderjarige, het onderwijs en de samenleving waar het kind in functioneert? Verplicht artikel 6 van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind ook niet tot een dergelijke ondersteuning van de ontwikkeling van het kind?

In haar evaluatieverslag constateert de Commissie dat het tegemoetkomen aan de behoeften van kwetsbare personen een van de voornaamste tekortkomingen is in de toepassing van de richtlijn. Dat is ook de reden waarom de Commissie in dit opzicht meer verplichtende normen heeft opgenomen in het herschikkingsvoorstel. De regering zegt de aandacht voor kwetsbare groepen te ondersteunen, maar lijkt vervolgens tegen de betreffende concrete voorstellen van de Commissie bezwaar te maken. Kan de regering uitleggen waarom ze zich hiertegen verzet, en op welke wijze zij meent dat de zorg voor kwetsbare asielzoekers in alle lidstaten beter gewaarborgd kan worden?

De commissie ziet uw reactie op bovenstaande vragen met belangstelling tegemoet en ontvangt deze graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

P.L. Meurs
Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-raad